

Føroya Sosial-Demokrat

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 54

Lýsingarprísir fyri mm: 20 oyru á
1. síðu, 15 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 25. august 1951

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 3,20 + porto um fjórðingsárið

25. árg.

FRÁ VITJUNNARFERÐ Í VESTMANNAEYJUM

Vestmannaeyjum seinast í juli.

Sjálðan frættast tíðindi hiðani, sjálvt um her er almikið at skriva um, ið flest allir føroyingar hava áhuga fyri.

Oyggjarnar verða nógv vitjaðar av føroyskum sjómonnum, ið leita higar í ymskum ørindum, eina mest undan illveðri, so tær mugu kennast mongum sjómanni eitt kærkomið skýli — eitt friðhalgað stað á Suðurlandsútlegdini.

Hetta verður skrivað við góðum útliti fyri, at vit av og á í framtíðini kunnu bera tíðindi hiðani til heimini í Føroyum, frá vinum og frændum, ið leita higar, og harvið byggja brúgv millum oyggjarnar her og oyggjarnar heima, ið hava so nógv felags.

Kalvaveiðan.

Seinni tíðina hava nakrir føroyskir bátar roynt við kalvalínu her um leið. Veðrið hevur verið vánaligt og veiðan ógvuliga smálig.

Fyrr í summer hava bátarnir fingið væl av kalva. Bestu bátarnir eru komnir uppí 15 tons um vikuna. Ein bátur veiddi 80 tons frá fyrst í mai mánaði til hálfvan juli. Nú royna bert nakrir fáir bátar eftir kalva, teir flestu royna við snurravád ella eru farnir á sildaveiðu.

Sildaveiðan.

Á Norðlandinum fáa teir væl av sild.

Bátarnir hava vanliga landað 800—1000 mál hvørja ferð. Bestu bátar eru komnir uppí 2000 mál. Sildaprísurin er góður — 102 kr. fyri málið.

Hoyggjingin.

Uppi á landi hevur veðrið verið gott.

Ymsastaðni í bönum standa hoyrúgvurnar tættar, og nógvir eru longu lidnir at hoyggja.

Gongur ein runt um böin sær ein at nógv av landbúnaðararbeiðinum verður gjørt við maskinambøðum. Hetta vísir einum føroyingi hina stóru fávitiskuna í, at hin føroyska jörðin ikki skal kunna arbeiðast við maskinambøðum.

Nakað at læra.

Beint omanfyri bøgarðarnar, tætt við húsini, eigur hópur av lunda, ið er spakari enn vit van-

liga kenna teir frá Føroyum. Her fær fuglurin frið. Nær verða føroyingar so frætt mentaðir menn, at teir, sum frændirnir vestan hav, fara at fjálga og verja um fuglin, so hann fær frið at søkja sær búgv at bögörðunum?

Í krambúðini.

Her fáast allar møguligar vörur, flest allar av amerikanskum og — eina mest — enskum uppruna. Í krambúðini sæst hópur av toyvörum, ensk. og amerik. sigarettum, góðgæti í yvirflóð o. s. fr. Einans smør er rationerað.

Innflutningsloyvi verður givið til alt møguligt, og flestu vöruslög eru á frilista, men tannn nógv skatturin og tollurin ger vörurnar dýrar.

Eg tosaði við ein heilsölumann her. Hann segði, at hann beint nú var komin av handilsferð úr Onglandi. M. a. hevði hann keypt nylonsokkar fyri 1000 stp. ella 45000 ísl. kr., men áðrenn hann kundi selja teir kostaðu teir honum 120.000 kr., orsakað av ymskum gjöldum, ið koma uppá í Íslandi. Stóru partur av hesum gjaldi var »sjómannsskattur«, ið kemur einans sjómonnum og fiskivinnuni til góðar.

Á vörur sum t. d. hjólhestar, koma 70 % uppá í ymskum gjöldum: tollur, skattur, flutningsgjald, trygging o. a. Hertil kemur eitt eykaflutningsgjald uppá 60 % av fob. virðinum. Sostatt koma 130 % uppá nettovirðið av vörum, áðrenn tær koma til sølu.

Ein barnahjólhestur kostar soleiðis 150.00 danskar kr. ella 354.45 ísl. kr. beinleiðis frá verksmiðju. Við øllum gjöldum — 130 % — kostar hann sostatt 815,83 kr. áðrenn keypmáðurin kann selja hann.

Nøkur prísdómir.

1 kg av nýggjum eplum 30 kr.
1 rugbreyð 4 kr.
1 kg kaffi 39 kr.
1 pk. sigarettir 8 kr.
bílíasta brennivín 90 kr. fl.
klæðningar frá 1400 kr. og upp eftir.
sviskur 20 kr. kg
ráolja 69 oyru liturin

Livilíkindini.

Í Íslandi mugu vera millum tey

bestu í heiminum, og sjálvt um hin peningaliga stöðan úteftir ikki er góð vilja íslendingar ikki hoyra um at skerja livilíkindini, men royna á einhvønn hátt at halda teimum á somu hædd sum nú.

Amerikumenn.

Amerikonsku hermenninir á flogvöllinum við Keflavík eru væl umtóktir. Teir eru fittligir og dæmligir menn og koma ikki í samband við íslenska fólkið, burtursæð frá einstökum hált heilavillum kvinnum, ið eru óðar eftir teimum, og ei kunnu teir sigast ringir um teir ikki renna undan.

Norðmenn til Eystur-Grönlands.

Í nakrar dagar um miðjan juli lá norskur bátur »Gangsás« her og bíðaði eftir siglingarlíkindum. Hann fór til Eysturgrönlands.

Vit hittu skiparin og spurdu hann um ferð hansara. Hann sigur, at ferðin er ein royndarferð fyri at kanna möguleikarnar fyri laksaveiðu í árunum har. Teir hava hús við sær, ið teir ætla at seta upp har yviri til tveir menn, ið skulu vera eftir í vetur, at búgva í. Framman undan vita teir at siga frá, at ikki trýtur laksurin, so möguleikar eru til steðar fyri stórfyrirøktu, hvørs hövudsuppgáva verður at troyta tær stóru ríkdómskeldurnar í samband við laksin í árunum. Prísurin fyri kg av saltaðum laksum er 20 kr. og ísaðum 15 kr.

Hesu ferð hava teir bert eini 57 tons bát, men skiparin sigur at seinni mugu teir hava ein 1000 tons bát, ið er bygdur til íshavsferðir hvat myndguleikarnir eisini krevja.

Skiparin er maður, ið hevur uppfunnið ella bött um ymsk veiðutól í samband við fiskivinnuna. Hann var fyrsti maður, ið royndi smáhvalaveiðu við Noreg og hevur átt fleiri hvalabátar. Hann er búsetur í Oslo, har hann hevur stóran bóndagard, alumini-umsverksmiðju, 3 margarinvirkir o. a.

Í ár roknar hann bert við at kunna vera í Grönlandi í august mánaði, tá báturin er ov lítill til sigling landanna millum, ta ringu ársins tíðina.

Millum partamenn.

Tann fyrirmin hava vit javnað-

armenn, at vit allastaðni hitta við partamenn. Soleiðis eisini í Vestmannaeyjum. Her sum aðrastaðni eru tær politisku hugsjónirnar ójavnar, men býtið millum teir ymsku flokkarnar toluliga javnt. Allir flokkar eru umboðaðir í býráðnum.

Javnaðarmenn her hava sítt egna blað: »Breytin«. Vit hitta blaðstjóran, og sigur hann okkum, at javnaðarmenn umframt hövuðsblaðið »Alþýðublaðið«, hava smærri blöð í øllum teimum stórru plássunum í Íslandi. Hesi blöð koma tó ikki út dagliga, men eina og tvær ferðir um vikuna. »Breytin« kemur 14 hvønn dag, men kemur tó í hvørt hús í oyggjunum ella í umleið 900 eintökum og verður sostatt lisið av meginpartinum av teimum 4000 íbúgvunum. »Breyta«-stjórin hevur stóran áhuga fyri føroyskum viðurskiftum og er ein trúgvur lesari av Sosialinum, og heldur at føroysku og íslensku javnaðarmenn í mongum førum eiga at skipa nærri samarbeiði.

Trolararnir.

Um trolararnar, ið føroyingar keyptu úr Íslandi, siga íslendingar, at tað var vónleyst hjá teimum at fáa teir at bera seg. Teir vóru ov gamlir og ov dýrir at halda. Einasti vegurin var at selja — og føroyingar keyptu. Elsti trolarin í Íslandi nú, er »Forseti«. Sagt verður, at eisini hann er í ferð við at koma á føroyskar hendur.

Norski skiparin, ið eg havi nevnt áður í brævinum, held fyrri í samrøðu okkara um føroysk viðurskifti, at hann dugði ikki at fata hví vit ikki hövdu keypt 25 nýggjar trolarar, heldur enn allar hesar gomlu.

Tað, sum hitt sameinda afturhaldið — fólkaflökkurin og sambandið — ikki vildu ásanna við javnaðarmonnum. (Teir sögdu at uppskot javnaðarmanna: Arbeið til öll á sjógv og landi, har m. a. verður mælt til at keypa 25 nýggjar trolarar, var »í leysari luft« og púra ört) údsannar ein navnframar norskur undangongumaður innan sjóvinnuna, sum hitt einasta rætta og rímuliga í samband við endurnýggjanina av fiskilótunum.

Mangt og margt kundi verið at trivið í enn, men tað koma vit til seinni.

V. S.